

Overweging 9 augustus 2020 - Dominicuskerk Utrecht

Rond 1970 voltrok zich in het Dominicanenklooster Huissen een revolutie. Het was een gesloten klooster, een oord om zich uit de wereld terug te trekken aan het begin van het dominicaanse leven, of om rust te vinden aan het eind. Enkele jonge medebroeders besloten er een open gastvrij huis van te maken waarin mensen van buiten welkom waren die bezinning zochten en houvast temidden van de grote veranderingen die in kerk en samenleving op gang kwamen. Lang niet alle medebroeders namen dit in dank af; maar het waren juist de twee oudsten die de initiatiefnemers ondersteunden en hun een kans wilden geven, ook al overzagen ze zelf niet wat het allemaal inhield. Wat mij bijzonder trof dat die twee, zoals wij dat noemden, bidzielen waren. Daarmee bedoel ik niet dat zij afkerig waren van de wereld en ook niet dat slag dat meent dat "alleen ik en God weten wat goed is voor kerk en wereld". Nee, zij hielden open dat God werkt in ieder mens, vaak voor mij niet te volgen. Zoals destijds de wijze schriftgeleerde Gamaliël van de eerste christenen zei: Je moet Gods Geest een kans geven, ook als wij mensen er niets in zien.

Dat is een manier van bidden die open maakt, voor deze tijd, voor wat er gebeurt. En dat zie ik ook afgebeeld in een middeleeuws stripverhaal: *de negen manieren van bidden van de heilige vader Dominicus*. Wij zien hem staan, buigen en knielen voor het kruis, presentie van een liefde die dichtbij mensen komt en nabij blijft ondanks alles. Je ziet hem gebaren, in de richting van zijn hart en dan weer naar buiten, - hij spreekt uit wat hem op het hart ligt, wat hem bezig houdt. Hij sluit niet ogen en oren voor zijn tijd, integendeel; hij brengt alles voor God die in Jezus dichtbij ons komt en met ons wil delen wat voor Hemzelf kostbaar is. Vandaar dat ook het lezen in boeken, het studeren, wordt afgebeeld als een gebed; alsook zijn onderweg-zijn met zijn broeders, om te gaan prediken.

Hij was voortduren met God in gesprek en tegelijk met hoofd en hart bij zijn medebroeders en bij de reuring van zijn tijd, bij wat velen aan het hart ging. Zijn bidden was geen afwezigheid maar een bijzondere aanwezigheid. Hij kende zorgen, vergoot tranen om wat mensen elkaar aandoen, maar hij zag zichzelf niet als de oplosser van de problemen van de tijd; hij bracht het voor God, bracht het in de ruimte van Hem die meer ziet dan wij. Daarmee verlegde hij het centrum - niet ik heb de regie in handen, maar die Ene. Het welslagen van wat ik onderneem hangt uiteindelijk niet af van mijn kunnen maar van Gods vermogen om ook met mijn gebreken iets goeds uit te richten. Hij kon intens verdrietig zijn om wat hij zag; en tegelijk was hij een blijmoedig mens. *Als hij je aankeek en je aansprak knapte je er van op*- getuigen medebroeders zelfs wanneer hij een kritische opmerking plaatste bij je gedrag om je bij te sturen.

Misschien uit zich hier wel de grootste kracht van het gebed: kunnen omgaan met wat niet goed is, zonder erdoor verslagen te worden, verbitterd te raken en aggressief te worden naar anderen,

maar het te benaderen vanuit een andere bron: vanuit een 'overmachtige Goedheid' die midden in de miserie aan het werk is, sterker dan alle negatieve krachten bijeen: Gods geduld en grootmoedigheid, 'die ook met puin weet te bouwen'.

Om met de eerste lezing te spreken: het is de kunst een vreugdebode zijn, ook als de tijd die je meemaakt je allesbehalve vrolijk stemt!

Hiermee zijn we beland bij de moeilijkste opgave van het gebed: volhouden, geduld. Als bidden spreken met God is, is het een spreken zonder direct antwoord te krijgen! Het doet me denken aan een oudere dame met wie ik jarenlang gesprekken voerde over God en de zin van het leven. Zij bleef maar vragen stellen.

Op sommige had ik na enig nadenken een antwoord; maar op de meeste niet. Tot mijn verrassing bedankte zij mij na jaren voor mijn 'wijsheid'. 'Wijsheid?' zei ik. 'Ja', zei ze, 'toen ik steeds maar geen antwoord kreeg, kwam ineens in mij de gedachte op: Stel ik wel de goede vragen?'

Iets dergelijks speelt ook in het gebed.

In het begin komen we met een hele verlanglijst en zitten we vol vragen op momenten dat we teleurgesteld zijn, zeker als iemand of iets ons ontvalt, waardoor het leven 'goed' voelt. Het antwoord op ons aanhoudend 'waarom' blijft uit. Het blijft stil. Moeilijk is dat. Maar als we die stilte uithouden vallen op den duur onze vragen stil, er komt ruimte, het besef dat er 'meer' is dan ik bevatten kan. Zoals de man Job moest leren dat het leven - de hele schepping trouwens - niet op ons is toegesneden, maar vol raadsels zit: afspiegeling van de Geheimvolle. Dan worden de vragen niet opgelost; maar ik zit er niet meer in gevangen.

Het aanhoudende gebed betekent een omvorming van onszelf. Niet ik ben het middelpunt, waar God zich naar moet richten, maar zijn plan met ons en de wereld, waarin ik me laat betrekken. Het gaat erom ontvankelijk te zijn voor het wonder, te beseffen dat een grote Liefde ons allen omvat en in gemeenschap te leven als kinderen van één Vader. God heeft mij daarbij nodig, ook al denk ik - zoals destijds Mozes - dat God beter een ander kan roepen dan ik.

In het begin wil ik God in beweging krijgen: 'Doe er eens wat aan!'. En ik ontdek: Hij wil mij in beweging krijgen. Zo is Hij/Zij bezig. Hij komt ons niet op een dienblad een andere wereld aanreiken, maar werkt in/via ons aan een nieuwe wereld, ook al lijkt het niet op te schieten. Dat is de opdracht die wij in het evangelie van vandaag horen.

Jozef Essing o.p.